

# **A VÍZISZÁRNYAS ÁGAZAT HELYZETE ÉS JÖVŐBENI KILÁTÁSAI MAGYARORSZÁGON**

## **THE CURRENT STATE AND FUTURE PROSPECTS OF WATERFOWL PRODUCTION IN HUNGARY**

**Dr. Bogenfürst Ferenc**

**Kaposvári Egyetem Állattudományi Kar, Kaposvár**  
7400 Kaposvár Guba S. u. 40.  
Tel.: 82/314-155/194; fax.: 82/320-175  
e-mail: [bogenfurst.ferenc@ke.hu](mailto:bogenfurst.ferenc@ke.hu), [bogenf@vipmail.hu](mailto:bogenf@vipmail.hu)

**Dr. Ferenc Bogenfürst**  
**University of Kaposvár Faculty of Animal Science**  
7400 Kaposvár Guba S. u. 40.  
Tel.: 82/314-155/194; fax.: 82/320-175  
e-mail: [bogenfurst.ferenc@ke.hu](mailto:bogenfurst.ferenc@ke.hu), [bogenf@vipmail.hu](mailto:bogenf@vipmail.hu)

### **Összefoglaló**

A hazai víziszárnyas ágazatot az utóbbi öt évben jelentős negatív hatások érték. A túltermelés, a takarmányok drámai drágulása, valamint az állatvédők támadásai arra kényszerítik, hogy számottevően változtasson jelenlegi szerkezetén és mindenekelőtt a termelés hatékonyságán. A tanulmány a jelenlegi helyzetet és a fejlesztés lehetőségeit elemzi.

### **Summary**

The Hungarian waterfowl production has got under negative effects in the last five years. The overproduction and the dramatically rise in prices of feedstuffs, as well as animal welfare movements force the significant change of the structure first of all the affectivity of the production. This study analyses the actual situation and possibilities of the development.

### **Bevezetés**

Az exportorientált víziszárnyas ágazat nemzetgazdasági szempontból fontos terület, tradicionális, magas értékű speciális magyar termékekkel. A pecsenyeliba, a húsliba, a hízott lúd, a pecsenyekacsa, továbbá a hízott kacsa és a háromféle hízott termék mája sok évtizede keresettek Nyugat-Európa meghatározott piacain, elsősorban Németországban (víziszárnyas hústermékek), és Franciaországban (hús és máj). Az elmúlt év elején még úgy tűnt, hogy az ágazat helyzete a négy évvel ezelőtt lezajlott túltermelési válság után stabilizálódik. A 2007-ben bekövetkezett gabona árrobbanás azonban a hazai víziszárnyas-termelés pozícióját teljesen más megvilágításba helyezi. A takarmánygabona ára ugyanis egész Európában drámaian emelkedett, azokban az országokban is, ahol a miénkénél sokkal jobb termésátlagok alakultak ki. A sokrétű okok közül kiemelhető a gabonafélék energia célú felhasználásának felfutása, az élelmiszerek iránt világszerte emelkedő kereslet, amelyek a gabonafélék iránti igény és ezzel együtt árának jelentős emelkedését eredményezte. Fokozza a feszültséget, hogy a gabonaexportőrök sorából az USA ugyanezen okok miatt kiesett. A takarmány alapanyagok felhasználási alternatíváit (etanol, olaj, bio-jellegű csomagolóanyagok, gyógyszeripar) növelő tendencia tartósan ígérkezik, miáltal az árcsökkenéssel kapcsolatos várakozások irreálisnak tűnnek, vagyis a keveréktakarmányok ára a korábbi évek kedvező átlagárszintjéhez többé nem tér vissza.

A baromfitakarmányok árának 30-50 %-os emelkedése, továbbá a magasabb energiaköltségek miatt megdrágult víziszárnyas termékeket az élelmiszerpiac sokkal lassabban ismeri el

(kérdéses, hogy egyáltalán milyen mértékben történik meg). Tovább bonyolítja a helyzetet a Négy Mancs alapítvány állatvédőinak agresszív fellépése, amely alapjaiban rendítheti meg a hazai víziszárnyas termelést. Tevékenységük ugyan nehezen nevezhető elfogulatlannak, sőt bizonyos tekintetben egyértelműen német gazdasági érdekeket képviselnek, mégis rávilágítanak a magyar víziszárnyas termelés sebezhetőségére, az alternatívákban való gondolkodás hiányára. Mindezek a felsorolt jelenségek olyan kritikus helyzet elé állítják ismét a víziszárnyas ágazatot, amelyből csak radikális átalakítással lesz képes kilábalni. Nem odázható tovább a korszerű hibridek és technológiák hazai elterjesztése, meghonosítása. A termelésnek az 1970-es években végbement felfutásával kialakult, megkövesedett, mára elavult szerkezete jelentős átalakításra szorul. Különösen a *szezonalitás* és az *extenzivitás*, valamint a *dömpingáru szemlélet* megváltoztatására van szükség.

### Nemzetközi kitekintés

Figyelmünket az utóbbi években Lengyelországra, valamint Kínára és a távol-keleti országokra kellett fordítani. A lengyel húsliba-termelés felfutása számunkra drasztikus termeléseszköket eredményezett. Az öt évvel ezelőtt kezdődött folyamat során a lengyel zabos lúd a magyar árakénál jóval olcsóbbal talált piacot Németországban, miáltal a hazai termelés mintegy harmadára esett vissza. Ebben a fejleményben a hatékonyságbeli különbség jelentős szerepet játszott.

Délkelet-Ázsia és különösen Kína kiemelkedő jelentőségű a *víziszárnyas termék-előállítás* szempontjából. A világ teljes termelésének közel 90 %-a folyik ebben a régióban, sajátos fajtákkal és körülmények között. A legfrissebb adatokat mutatja be az *1. táblázat*. A termékek népelemezési cikkek, és a felhasznált fajták miatt (pl. a bütykös lúd) számunkra alapvetően nem jelentenek konkurenciát. Kínában és Tajvanon az állam által támogatott program keretében jelentősen előretört az európai lúdfajták tenyésztése és tartása. A termékek minősége jó, előállításuk költsége igen alacsony, a megnövekedett helyi igények miatt azonban ez úgy tűnik nem jelent veszélyt piaci pozícióinkra.

#### *1. táblázat A világ legjelentősebb országai a lúd- és kacsatermelésben (FAOSTAT, 2006)*

Szemponctunkból rendkívül fontos a lúd, a mulardkacsa és a pészmaréce kihizlalt mája, a világszerte *foie gras* néven ismert termék előállításának alakulása, mert ez a hazai baromfiipar legjövedelmezőbb ágazata. A hízott máj fogyasztása napjainkban is töretlen emelkedést mutat. A világ legnagyobb termelője és fogyasztója Franciaország (*2. táblázat*), ahol a mulardkacsamáj termelése dominál. Magyarország a libamájtermelésben világelső.

#### *2. táblázat A világ hízott lúd-és kacsamáj-termelésének alakulása (CIFO adatok, 1998-2006)*

A nagymértékben exportorientált magyar baromfiipar nemzetközi versenyképessége sok szempontból korlátozott. A baromfitermelés és -feldolgozás önköltsége meghaladja az élenjáró országokét. A takarmány mellett a munkaerő és az energia költsége is jelentős mértékben emelkedett, így ezen költségfaktorok korábban megszokott alacsony szintje már nem képes kompenzálni a gyengébb termelési eredményeket. A csirke és a pulyka fő exportpiacain radikális árcsökkenés zajlott le, amely a víziszárnyas termékekre - beleértve a kihizlalt lúd- és kacsamájat - is kiterjedt. Az élelmiszerpiac nehezen fogja tudomásul venni és áremeléssel kompenzálni a termelési költségek drasztikus emelkedését, így viszonylag hosszú ideig elnyúlhat az a válságos helyzet, amikor a magas költségek nem térülnek meg. A forint

árfolyamának az export szempontjából időnként igen kedvezőtlen alakulása ezt az állapotot tovább rontja.

A kialakult helyzetben a hatékonyság javítása, az önköltség csökkentése lenne a legfontosabb eszköz a kibontakozásra. A hazai víziszárnyas-előállítás a jövőben csak jelentős korszerűsítéssel lehet versenyképes. További kihívás számunkra a kényszeretetés várható betiltása. Az Európai Unió ugyan haladékokat adott erre (várhatóan csak 10-15 év múlva kerül rá sor), addig is azonban állatvédelmi megszorítások várhatóak.

### **A hazai víziszárnyas-termelés és -export jellemzői**

A víziszárnyas-termelésnek Magyarországon régi hagyománya van, a mulard és a pézsmaréce tekinthető viszonylag új ágazatnak, előállításának kezdete a 80-as évek közepére nyúlik vissza. Hungarikumnak számító termékek tartoznak ide, mint a libamáj, a libatoll és egyes víziszárnyas húskészítmények. A világ 2,5 millió tonnás lúdtermelésében Magyarország 34 ezer tonnával a második, a 3,8 millió tonnás kacsatermelésben 24 ezer tonnával jelenleg a kilencedik helyet foglalja el.

A magyar víziszárnyas hústermelés adatait hasznosítás szerinti bontásban, és a 2002-es utolsó csúcsevhez hasonlítva a 3. táblázat mutatja be. A 4,8 millió keltető lúdtojás (2002-ben 11,5 millió volt) 40,7 %-a húshasznosítású, 59,3 %-a májtípusú. A keltetési eredmények nagyon gyengék (átlagosan 63,3 %, ami évtizedek óta nem változik), elsősorban a májtípusban mélyen a genetikai képességek alatt vannak. Ennek okait elsősorban a rossz termékenységekben kell keresni, de a keltetési feltételek sem optimálisak.

### **3. táblázat A lúd- és kacsatermelés alakulása Magyarországon (Magyar Lúd- és Kacsaszövetség, 2008)**

A 19,2 millió naposkacsa döntő többségét, 82 %-át a pekingi típus teszi ki, 14,2 % a mulard, 3,8 % a pézsmaréce aránya. A pekingi típus 70 %-ot megközelítő átlagos évi kelési eredménye a legjobb a víziszárnyasok között, de a genetikai képességet nem éri el. A mulard-előállítás szaporasági eredményei csak az utóbbi években, a mesterséges termékenyítés bevezetésével kezdtek javulni. A víziszárnyasok keltetése általában elavult körülmények között folyik, csak néhány korszerűnek tekinthető keltető-üzemmel találkozunk.

A lúdhús-termelés (3. táblázat) teljes mennyisége az évtizedeken át megszokottnak mintegy 70 %-ára esett vissza, lényegében a hús- és zabon hizlalt lúd piaci feltételeinek romlása miatt. Az export értékesítési árak visszaesése nem okozott ekkora törést. A sok év alatt kialakult arányok alapján a *pecsenyelúd* az összes termelés 8-10 %-a (2000-2500 t). A termék minőségével és az átlagsúllyal problémák vannak, ezért a jobb húsformák és a minőség javítása érdekében terjed az utóbbi években a 13-16 hetes korban történő vágás.

Sajátos magyar termék a késői hizlalású *húslúd* és *zabon hizlalt lúd*, mennyisége 9,0-9,5 ezer tonna. A madarakat átlagosan háromszori élve tépés után felhizlalják és levágják. A lúd hústermékek döntően Németországba kerülnek, ahol a fogyasztásuk szezonális, Márton-napra és karácsonyra koncentrálódik. A magyar naposliba-termelés is szezonális, de tavaszra esik. A friss vágáshoz tehát a ludakat őszi, 23-30 hetes korig tartani kell. A húslúd-felvásárlás szezonális, ezzel a termékkel is minőségi problémák vannak, emellett az elmúlt két évben a darabolt lúdhús exportértékesítés aránya nőtt. E két igény kielégítése csak kiváló teljesítményű, nagytestű hibridekkel lehetséges, ezért van nagy sikere Magyarországon a Lippitsch lúdhibridnek.

A húslúd-ágazat szerény nyeresége csak az élve tépéssel tartható fenn. A tolltépés és a töméses hizlalás fenntartható lesz az uniós csatlakozás után is, de nagy valószínűséggel csak 10 éves távlatban. Ezért fontos a már elindult minősítési rendszer (TÜV Hannover) további

erősítése, a kéméletes tolltépés és kényszeretetés technológiájának megismertetése. E két tevékenység elleni nyugati közhangulat erősíti a 13-16 hetes (tépetlen) ludak termelésének elterjedését, valamint azokat a kutatási erőfeszítéseket, amelyeket a kéméletes tömés, illetve a tömés nélküli májtermelés érdekében a Kaposvári Egyetemen teszünk.

A lúdhús 64,5 %-a külföldre kerül, elsősorban egészben és az értékes testrészek. Magyarországon az értéktelenebb részek maradnak.

A pekingi típusú húskacsa előállítás az elmúlt két évben visszanyerte stabilitását, 44 ezer tonna körül alakul (3. táblázat). Az átlagsúly 3,10 kg, a minőség elfogadható. A felvásárolt 14,2 millió pecsenyekacsa zömét még napjainkban is főleg szezonálisan (áprilistól novemberig) dolgozzák fel. A termékek főleg exportra kerülnek (64,3 %), ennek mennyisége ugyan emelkedett, a kivitel aránya azonban csökkent. Jelentős termék a sült kacsa, amelyet főleg a kínai éttermek rendelnek meg, mennyisége meghaladja a 6 millió darabot. A mulard és a pészmaréce termelés Magyarországon elsősorban májtermelési célokat szolgál.

Jelentős exporttermék a víziszárnyasok tömött mája, amelynek 75-80 %-a exportra kerül. A liba- és kacsamáj-termelés együttesen 2946,7 t. Gondot jelent, hogy a fajlagos májkihozatal és a minőség nem éri el a francia importőrök által igényelt szintet. A lúdmáj-termelésben korszerű fajták, a ludak tömésre való megfelelő előkészítése (pregavage) és korszerű tömési technológia bevezetése szükséges. A magyar kacsamáj-termelés csak akkor tartható fenn, ha a modern francia termelési technológiákat teljes mértékben adaptáljuk.

### **A víziszárnyas ágazat korszerűsítésének főbb elemei és az eddig elért hazai eredmények**

A hatékony, a termék-előállítás folyamatának követhetőségét is lehetővé tévő, minőségi víziszárnyas termék-előállítás alapja az egységesített, áttekinthető és stabil genotípusra, továbbá korszerű technológiára alapozott termelés. Ennek fontosabb elemeit a következőkben tekinthetjük át.

#### ***Pecsenyekacsa ágazat***

A hazánkban elterjedt külföldi hibridek magas produktumú, korszerű konstrukciók, közülük a Cherry Valley és a Wiesenhof Vital (korábban Seddin Vital) emelhető ki. Kiemelkedő szaporasági mutatóikat zárt, intenzív körülmények között képesek bizonyítani. Speciális világítási programot igényelnek, termelésüket két periódusra, vagy egy megnyújtott (50-52 hét) periódusra tervezzük.

A pecsenyekacsa végtermékek korai vágóérettségüket és kedvező takarmányértékesítésüket zárt viszonyok között jobban kibontakoztatják. Az a korábbi előny, amely a szabadtartáshoz volt köthető (sajátos íz és húsmínőség) a madárinfluenza-pánik óta egyébként is teljesen eltűnt. A vevők a biztonságot helyezik előtérbe, ami szintén a zárt tartást preferálja. Az EU más országaiban, különösen nyugaton már csak ezzel a tartásformával találkozunk. Az előnevelés minden esetben zárt, az utónevelést azonban – az uralkodó klimatikus viszonyoknak megfelelően - különböző módon oldják meg (teljesen zárt istállók, vagy függönyoldalú épületek).

Az uralkodó hazai tartásforma szerint az átlagosan 46 napos hizlalás első három hetében a madarakat zártan helyezik el, ezt követően azonban extenzív, esetenként szélsőségesen extenzív szakasz következik. A pecsenyekacsa ágazat jövője szempontjából a zárt elhelyezésre történő áttérés a szezonális teljes elhagyása szempontjából is fontos.

#### ***Húsliba ágazat***

Ebben az ágazatban egy kiemelkedő hibridről, a Lippitsch lúdhibridről beszélhetünk, amely a piaci igényeknek minden szempontból megfelel. A hazai tenyésztésű fajták sem genetikai képességeiket, sem kiegyenlítettségüket tekintve nem közelítik meg. A szülőpárok zárt, intenzív elhelyezése a szaporasági mutatók legkevesebb 50 %-os javulását eredményezi,

valamint lehetővé teszi a tojástermelés későbbi kezdését, és meghosszabbítását. Ezáltal az utódok felnevelését az őszi értékesítéshez közelebb lehet hozni, ami túltartásuk költségeit jelentősen csökkenti. Korábban a túltartás költségeit az élve tépéssel fedezték. A tollágazat azonban az utóbbi években tapasztalt enyhe tél miatt egyre nehezebb helyzetbe jut. A zárt technológiát a Kaposvári Egyetemen dolgoztuk ki.

### ***Májlúd ágazat***

A Kaposvári Egyetemen végzett szelekciós munka és fejlesztési tevékenység eredményeképpen megvalósultak a nagyüzemi, intenzív májtermelés műszaki és technológiai feltételei és kialakult az erre legalkalmasabb genotípus.

**Genotípus.** A májtermelés egységesített technológiájának alapja a korszerű módszerekkel, hatékonyan szelektált genotípus. A tenyészkiválasztás az optimális májnagyságra és a máj minőségére irányul. Ez csak egyedi teljesítményellenőrzéssel és folyamatos májhizlalási tesztekkel lehet eredményes. A Kaposvári Egyetemen négy éve indított tenyésztési program – melyet az ANABEST Kft. vett át és folytat a Baranya megyei Boldogasszonyfán - a fenti alapelveken kívül az előtömésre való reakciót is figyelembe veszi. A computer tomográfiás és ultrahangos vizsgálattal az előkészítési folyamat végén azon egyedeket emeljük ki és tenyésztjük tovább, amelyekben a legnagyobb máj található. Ezáltal kiváló májtermelő képességű hibridet állítottunk elő (átlagosan 800 g-os májtömeg, 98-99 %-os exportminőség). Az **ANABEST G** néven forgalmazott hibrid további előnye, hogy koncentráltan a májra hízik, így perifériás zsírdépők alig képződnek.

**Folyamatos alapanyag-előállítás.** Az új termelési rendszer alapja a tömésre szánt ludak azonos, vagy közel azonos életkora, amely *folyamatos naposliba-előállítással* érhető el. Többször tépett ludak eleve kizárandók, hiszen előéletük nem szabályozható, előkészítettségük ismeretlen, így májtermelő képességük is hullámzó.

A folyamatos naposliba-előállítás technológiáját és annak műszaki feltételeit a Kaposvári Egyetem Állattudományi Karán kidolgoztuk. A tojástermelés 15-18 hetes szünetekkel újra indítható, a tojók négy-öt egymást követő perióduson keresztül képesek tojástermelésre. A szülőpárokat teljesen zárt körülmények között kell elhelyezni (1. kép), az előírt technológiai feltételeket gondosan be kell tartani. A technológia nagyüzemi körülmények között is bizonyította sikerességét. A folyamatos, egész éven át tartó naposliba-előállítással a termelési költségek jelentősen csökkenthetők, hiszen a termelőkapacitás lényegesen jobban kihasználható.

## ***1-2. kép Korszerű, zárt rendszerű szülőpár lúdistálló***

### **Egységes felnevelés, tömésre előkészítés (pregavage)**

A korszerűsített rendszerben a tömés lényegesen rövidebb ideig tart, kíméletesebb, egyúttal intenzívebb. Erre csak jól előkészített, egészséges, és kiegyenlített (egységes technológia szerint felnevelt) állomány alkalmas. Az előkészítés, vagy ún. *előtömés (pregavage)* technológiájának alapjait a Kaposvári Egyetemen kidolgoztuk, és folyamatosan továbbfejlesztjük.

A tömésre előkészítés legkorábban 12-13 hetes korban kezdődhet, 16 hetes kori kezdéssel még jobb eredmény érhető el. Az előkészítési program leglényegesebb eleme a *szakaszos etetési rendszer*. Ez a későbbi töméses hizlalásra rendkívül előnyösen hat a következők miatt:

- Kitágul a ludak nyelőcsőve, ezáltal már a tömés elején nagyobb mennyiségű tömőtakarmány befogadására lesz alkalmas.
- Előkészíti a májat (fehérjével feltöltés), amelynek eredményeképpen alkalmassá teszi a nagy mennyiségű zsír befogadására és annak megtartására.

- Megindulnak azok az enzimatikus folyamatok, amelyek a későbbi töméses hizlalás alatt az emésztésben fontos szerepet játszanak.
- Elkezdődik a máj elzsírosodása.

Az előtömés hatására a ludak olyan állapotba kerülnek, amellyel tömésük sokkal egyszerűbb és kíméletesebb, a májeredmények is jobbak:

- Kiegyenlítettebb a májtömeg, javul a máj minősége, elsősorban textúrája.
- A francia piaci igényeknek megfelelő 600-800 g-os májtömeg érhető el, magas export-kihozatali arányban.
- Kisebb a tömés alatti ráhízás, ami azt jelenti, hogy elsősorban a máj tömege gyarapodik és nem a perifériális zsírdepók.
- Kevesebb kukoricát használnak fel a tömés alatt, ezáltal javul a takarmányértékesítés.

Az általunk kidolgozott előkészítés (szakaszos etetési rendszer és speciális tömő előkészítő takarmánykeverék) és a hozzá kialakított májhibrid lehetővé teszi az előtömés arányának növelését és ezzel párhuzamosan a kényszeretetés visszaszorítását.

### **Rövidebb, kíméletesebb tömés**

A korszerűsített rendszerben a töméses hizlalás jelentősége az előkészítéshez képest háttérbe szorult. Elsősorban azért, mert a tömés leegyszerűsödik, 14-16 napig tart és naponta kétszeri töméssel (tömés+rátömés) megoldható, másodsorban a kukorica előkészítésének hosszadalmas művelete elmarad a speciális tömőkeverék használatának köszönhetően.

Ebben a rendszerben a töméses hizlalás korszerű, nagyüzemi tömőházakban folyik. Ezek 1000-2000 lúd befogadó képességű, egész éven át folyamatos májtermelésre alkalmas épületek. Az ilyen típusú épület hűthető, fűthető, szellőztetési rendszere automatikus szabályozású, igen hatékony. A *tömőgép* tekintetében a *hidraulikus keverő-tömő* változat használatára van szükség. Fontos, hogy a tömőgépben, lehetőség szerint folyamatosan keverjük a tömőtakarmányt, ami annak koncentráltságát (ezáltal a tömés intenzitását) biztosítja.

## **Összefoglaló**

A hazai víziszárnyas ágazatot az utóbbi öt évben jelentős negatív hatások érték. A túltermelés, a takarmányok drámai drágulása, valamint az állatvédők támadásai arra kényszerítik, hogy számottevően változtasson jelenlegi szerkezetén és mindenekelőtt a termelés hatékonyságán. A tanulmány a jelenlegi helyzetet és a fejlesztés lehetőségeit elemzi.

## **Summary**

The Hungarian waterfowl production has got under negative effects in the last five years. The overproduction and the dramatically rise in prices of feedstuffs, as well as animal welfare movements force the significant change of the structure first of all the affectivity of the production. This study analyses the actual situation and possibilities of the development.

*A világ legjelentősebb országai a lúd- és kacsatermelésben  
(FAOSTAT, 2007)*

1. táblázat

Országok (1)	Lúd (2)		Országok (1)	Kacsa (3)	
	Termelés, ezer tonna/év (4)	Fogyasztás kg/fő/év (5)		Termelés, ezer tonna/év (4)	Fogyasztás, kg/fő/év (5)
<b>Kína</b>	2383	1,30	<b>Kína</b>	2673	1,35
<b>Magyarország</b>	34	4,83	<b>Franciaország</b>	233,4	3,15
<b>Egyiptom</b>	42	0,53	<b>Thaiföld</b>	85	1,86
<b>Madagaszkár</b>	13	0,72	<b>Vietnam</b>	86	0,77
<b>Lengyelország</b>	9,2	0,23	<b>USA</b>	85,6	0,16
<b>Franciaország</b>	2,4	0,09	<b>Egyiptom</b>	37,7	0,57
<b>Törökország</b>	3,5	0,07	<b>Egyesült Királyság</b>	41,7	0,68
<b>Izrael</b>	3,4	0,7	<b>Németország</b>	36,9	0,45
			<b>Magyarország</b>	24	2,42
<b>Világ összesen (6)</b>	2528	-	<b>Világ összesen (6)</b>	3837	-

*Table 1. Leader countries of geese and duck production*

*Countries (1), Geese (2), Ducks (3), Production tousand t/year (4), consumption kg/capita/year (5), world total (6)*



***A világ hízott lúd-és kacsamáj-termelésének alakulása***  
*(CIFOG adatok 1998-2006)*

2. táblázat

<b>Országok (1)</b>	<b>1998</b>	<b>1999</b>	<b>2000</b>	<b>2001</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>
	<i><b>t o n n a</b></i>								
Franciaország	13464	15017	15766	16430	17015	16400	17500	18350	19550
Magyarország	2100	1900	1900	1800	1800	2600	2600	2600	2500
Bulgária	800	800	1000	1000	1000	1280	2000	1800	2000
Izrael	300	300	350	300	300	300	500	500	100
Spanyolország	225	230	250	260	260	n.a.	500	500	500
Belgium	60	65	70	70	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
<b>Összesen</b>	<b>17100</b>	<b>18352</b>	<b>19336</b>	<b>19860</b>	<b>20500</b>	<b>21100</b>	<b>23670</b>	<b>24500</b>	<b>25500</b>

n.a.: nincs adat

*Table 2 Development of the geese and ducks foie gras production in the world*  
*Countries (1)*

**A lúd- és kacsatermelés alakulása Magyarországon**  
(Magyar Lúd- és Kacsaszövetség, 2008)

3. táblázat

Víziszárnyas fajok (1)	Tömeg (tonna) (2)			Átlagtömeg (kg/db) (3)		
	2002	2006	2007	2002	2006	2007
<b>Lúd összesen (4)</b>	<b>50.391</b>	<b>32.920</b>	<b>34.822</b>	-	-	-
Pecsényelúd (5)	3.994	2.101	2.432	4,99	4,75	4,78
Hús- és zabon hizlalt lúd (6)	19.319	9.584	9.001	5,62	5,77	5,68
Hízott lúd (7)	27.078	21.235	23.389	7,15	7,22	7,07
<b>Kacsa összesen (8)</b>	<b>68.366</b>	<b>49.848</b>	<b>57.994</b>	-	-	-
Pecsénye kacsa (pekingi típus) (9)	54.669	36.818	44.170	3,16	3,16	3,10
Mulard (10)	7.253	11.103	11.745	5,78	5,84	5,83
Pézsmaréce (11)	6.444	1.927	2.079	5,54	6,08	5,32

*Table 3. Development of the geese and duck production in Hungary*  
*Waterfowl species (1), Quantity tons (2), Mean weight (kg/ps) (3), Geese total (4), Broiler geese (5), Meat and oat- fattened geese (6), fattened geese (7), Ducks total (8), Broiler ducks, Pekin type (9), Mule ducks (10), Muscovy ducks (11)*

***Korszerű, zárt rendszerű szülőpár lúdistálló***

1-2. kép



*Figure 1 and 2 Modern closed buildings for parent stocks of geese*